

ΠΑΥΣΑΝΙΟΥ
ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ
ΠΕΡΙΗΓΗΣΙΣ.

hoc est,

PAVSANIAE
GRAECIAE DESCRIPTIO
ACCVRATA,

qua Lector ceu manu per eam regionem
circumducitur:

CVM LATINA
ROMVLI AMASAEI
INTERPRETATIONE.

Accesserunt

GVL. XYLANDRI & FRID. SYLBVRGII
ANNOTATIONES,

^{ac}
NOVAE NOTAE
IOACHIMI KVHNII.

LIPSIÆ,
APVD THOMAM FRITSCH.

M. DC. XCVI.

CAP. XXI.

Vidi ego & alium Tritonem inter Romanorum spectacula cetera; sed hoc, qui apud Tanagraos est, magnitudine certe inferiorem. Hanc praese ferunt Tritones figuram: Capitis coma persimilis est palustri apio, tum colore, tum quod capillum omnino nullum ab aliis possis discernere: reliquum corpus squama inhorrescit minuta, sed eadem. prope qua lima est duritia: branchias infra aures habent, nares hominis, rictum oris latiore, & panthera dentes: oculi glauci mihi esse visi sunt: manus etiam illis sunt, digitique & ungues ea forma qua superiores conchyliorum testae: pinnulae sub ventre & pectore pro pedibus, uti delphinis. Vidi etiam Aethiopicos tauros, quos ex re ipsa Rhinoceros nominant, quod illis e nare extrema cornu prominet; & paulo superius alterum, non sane magnum: in capite nullum prorsus habent. Praeterea & Praonios tauros spectavi, hirto corpore quum omni ex parte, tum praecipue pectoribus & mentis. nec minus Indicos camelos; eodem prope quo pardi sunt colore. Est etiam fera-

Εἶδον δὲ καὶ ἄλλον Τρίτωνα ἐν τοῖς Ῥωμαίων θαύμασι μεγέθει τοῦ παρὰ Ταναγραίοις ἀποδέοντα. Παρέχονται δὲ ἰδεῖν αἱ Τρίτωνες. ἔχουσιν ἐπὶ τῇ κεφαλῇ κόμην οἷα τὰ βατράχια ἐν ταῖς λίμναις χροῖαν τε, καὶ ὅτι τῶν τριχῶν οὐκ ἂν ἀποκρίναιο μίαν ἀπὸ τῶν ἄλλων. τὸ δὲ λοιπὸν σῶμα Φολιδι λεπτῇ πᾶσι πέφρικέ σφαι κατα ἰσχὺν ῥίνης. βράχια δὲ ὑπὸ τοῖς ὤσιν ἔχουσι καὶ ῥίνα ἀνθρώπου, στόμα δὲ ἐυρύτερον καὶ ὀδόντας θηρίου, τὰ δὲ ὄμματα (ἐμοὶ δοκεῖ) γλαυκὰ, καὶ χεῖρές εἰσιν αὐτοῖς καὶ δάκτυλοι καὶ ὄνυχες τοῖς ἐπιθέμασιν ἐμφερεῖς τῶν κόχλων. ὑπὸ δὲ σέρνον καὶ τὴν γαστέρα, οὐρά σφισιν ἀντὶ ποδῶν, οἷα περ τοῖς δελφῖσιν ἐστίν. Εἶδον δὲ καὶ ταύρους τοὺς τε Αἰθιοπικοὺς, οὓς ἐπὶ τῷ συμβεβηκότι ὀνομάζουσι Ρινόκερω, ὅτι σφισιν ἐπ' ἄκρα τῇ ῥίνι ἐν ἑκάσῳ κέρα, καὶ ἄλλο ὑπὲρ αὐτὸ οὐ μέγα, ἐπὶ δὲ τῆς κεφαλῆς οὐδὲ ἀρχὴν κέρατά ἐστι. Καὶ τοὺς ἐκ Παιόνων. οὗτοι δὲ οἱ ἐκ Παιόνων ἐς τε τὸ ἄλλο σῶμα δασεῖς, καὶ ἀμφὶ τὸ σέρνον μάλιστ' εἰσι καὶ τὴν γένυν. Καμήλους τε Ἰνδικῶν χροῖμα εἰκασμένας παρδάλεσιν. Ἔστι δὲ Ἀλική

Τρίτωνες) Forte hic excidit τοιάυτη: *hanc praebent speciem Tritones. Ceterum Apollon. l. 4. Argon. ita describit Tritonem:*

Δίμοσ δ' οἱ ἐξ ὑπάτου
 Κράτος ἀμφὶ τε ἰῶτα καὶ ἰχθῖνος ἴσ' ἐπὶ τοῦτον
 Ἄπικτόν μακάρισσι Φυτὴ ἔπαγκλον ἵουτο.
 Ἄνταρ ὑπὸ λαγόνισι δικραῖα οἱ ἴδα καὶ ἴδα
 Κίττος ἀλική μακύντο· κόπτε δ' ἀνάδασ
 Ἄκροι ὕδαρ - - -

Nonnus vero ita l. 43. Dionys.

Τρίτων δ' ἰερουργίους ἰπῖστυς θυάδι χάρμα.
 Ὅς διδύμοις μελίσσοι ἔχει βροτοειδία μορφήν.
 Ἄποφυῆ, χλοάσσαν ἀπ' ἰχθῖνος μέχρι κερῆν,
 Πρωταλῆς, διερεῖ δὲ παρῆρας ἰχθῖνος ὀλεῖ
 Διπυχοῦς ἰχθυόσσι τύφω περιμάκροταυ ἕρῃ.

Pindarus in od. 4. Pyth, ἐπιφώνεως Τρίτωνος describit, secundum Scholiasten Apollonii & ipsam Tritonem vocat. *Θεὸν αἰεὶ εἰδόμενον*: quod tamen aliter exponitur a Pindari interpretibus. Lucian. l. 1. verx hist. *ἐπὶ τὸ γαλοῦτερον* finxit *Τριτωνομειδήτας*, id est, Tritones cum hirci Mendefii barba; quod tamen figmentum non omnino abhorret a forma Tritonis. qui enim Tritonem viderunt, in eo notarunt barbæ loco rariore & ceteris eminentiores squamulas surgere. K.

ἴα τὰ βατράχια) Camerarius legit *ἴα*. sed *ἴα* respicit sequens substantivum, ut *ὁπῶς* capite sequi. Ibidem alia admitti potest distinctio, ut scilicet, suspenso post *λίμναις* puncto, sic continuet, *χροῖαν τε, καὶ ὅτι τῶν τριχῶν, ἢ ἂν ἀποκρίναιο μίαν ἀπὸ τῶν ἄλλων*. In Aldino nulla hic est distinctio: Xylander eam post *τε* posuit. S.

χροῖαν τε) Colorem notat viridem. Vnde Tritonem Nonnus appellat *ἔγγλαον ἰχθῖνον*, & supra eidem tribuit *μορφήν χλοάσσαν, formam herbescentem*. K.

lima) In Græco est *λίμα*, quod non tantum *limam*, sed etiam *squatam* piscem significat: quam posteriorem significationem huc pertinere censeo. Plinius certe l. 32. cap. ult. inter alia hæc usurpat verba: *Pelamis maxima durior tritone. & mox: Rhina, quem squatam vocamus*. Idem lib. 9. c. 5. Nereidibus tribuit *squamis hispidum* corpus. S.

κατ' ἰσχὺν ῥίνης) ea duritie, quam cutis habet piscium. Hesychius: *ῥίνα, ἰχθύος δασά*. K.

Pro *κατ' ἰσχὺν* fortasse legendum *κατ' ἴσην*: ut sensus sit, *ὁμοίως τῆς ῥίνης*. S.

Θυεῖν) Amasæus pro *Θυεῖν* habet *panthera*, *πᾶνθηρος*. S.

& *pantheræ*) *bellua dentes*: seu dentes belluinos, dentes tales quales belluz. S.

ἕρῃ) Amasæus legit *περῆα*. vertit enim *pinnæ*. S.

καὶ ἄλλο) Vide notata in Eliacis prioribus, & Oppian. l. 2. Venat. v. 551. De Alce Cæsar l. 6. comment. K.

Ἀλική) Paulo post legitur *ἀλικῆς & ἀλική*: at Eliac. l. c. 12. *ἀλικῆς & ἀλική*: quod malo, ut isto accentus discrimine distinguatur ab *ἀλική*, quod est *robur*. De Alce vid. Plinius. S.

καλούμενον θηρίον, εἶδος μὲν ἐλάφου καὶ καμήλου μεταξύ, γίνεται δὲ ἐν τῇ Κελτῶν γῆ. θηρίων δὲ ὧν ἴσμεν μόνην ἀνιχνεύσαι καὶ προιδεῖν οὐκ ἔστιν ἀνθρώπων. ζαλεῖσι δὲ ἐς ἄγραν ἄλλων καὶ τήνδε ἐς χεῖρά ποτε δαίμων ἄγει. ὁσφραῖται μὲν γε ἄνθρωπον καὶ πολὺ ἔτι ἀπέχουσα, ὡς Φασί. καταδύεται δ' ἐς Φάραγγας καὶ σπήλαια τὰ βαθύτατα. οἱ θηρεύοντες οὖν ὅποτε ἐπὶ βαθύτατον ζαδίων τὴν πεδιάδα χιλίων ἢ καὶ ὅρος περιλαβόντες τὸν κύκλον μὲν οὐκ ἔστιν ὅπως διαλύουσιν. ἐπισυνιάντες δὲ αἰεὶ τὰ ἐντὸς γιγνόμενα τοῦ κύκλου πάντα αἰροῦσι τὰ τε ἄλλα καὶ τὰς ἀλκὰς. εἰ δὲ μὴ τύχοι ταύτη Φωλεύουσα, ἕτερα γε ἀλκὴν ἐλεῖν ἔστιν οὐδεμία μηχανή. Θηρίον δὲ ἐν τῷ Κτησιῷ λόγῳ τῷ ἐς Ἰνδοῦς, Μαρτιόρα ὑπὸ τῶν Ἰνδῶν, ὑπὸ δὲ Ἑλλήνων σφίσι ἀνδροφάγον λελέχθαι οἱ πειθόμενοι τὸν Τίγριν. ὀδόντας δὲ αὐτὸ τρισόχους κατὰ ἑτέραν τὴν γένυν, καὶ κέντρα ἐπὶ ἄκρας ἔχει τῆς οὐρᾶς. τούτοις δὲ τοῖς κέντροις ἐγγύθι ἐναμύγεσθαι, καὶ ἀποπέμπειν ἐς τοὺς πορρωτέρω τοξότου ἀνδρὸς οἰσῶ ἴσον. Ταύτην οὖν ἀληθῆ τὴν Φίμιν οἱ Ἰνδοὶ δέξασθαι δοκοῦσί μοι παρ' ἀλλήλων ὑπὸ τοῦ ἄγαν ἐς τὸ θηρίον δείματος. Ἡπατήθησαν δὲ καὶ ἐς τὴν χρόαν αὐτοῦ, καὶ ὅποτε κατὰ τοῦ ἡλίου Φανείη σφίσι ὁ Τίγρις, ἐρυθρὸς τε δοκεῖ καὶ ὁμόχρους ἢ ὑπὸ τῆς ὠκύτητος, εἰ μὴ θεοὶ διὰ τὸ ἐν ταῖς ἐπισροφαῖς συνεχῆς, ἄλλως τε καὶ οὐκ ἐγγύθεν γινομένης τῆς θέας. Δοκῶ δὲ εἰ καὶ

quam Alcen dicunt, media quadam inter cervum & camelum specie: gignitur in terra Gallia. belluarum hanc unam nequeunt homines aut investigare, aut praevidere: sed alias indagantibus feras, hanc *non consulto, sed* fortuito nanciscuntur. Praesentit *alioqui* hominem olfactu, ex longo intervallo; ac *statim* in retrufos anfractus & speluncas confugit. Venatores ubi campestres vel montanos saltus ad stadia ferme mille in orbem continenti indagine cinxerint, ita ut constanter omnes, quem quisque ceperit in eo ambitu locum obtineant, *ad intimos eadem agminis forma recessus* progressi, feras omnes in medio comprehendunt, & inter eas Alcen; quæ si forte lustrum in ea *quam obsederint* regione non habuerit, nulla utique reliqua est ad capiendum solertia. Iam vero eam belluam quam Ctesias in historia de Indis Mantichoram ab illis scribit appellari, a Græcis (*ob præcipuam in homines sevitiâ*) Androphagum, non aliam a Tigride esse crediderim. Dentium illi in maxilla altera triplex ordo: & in extrema cauda aculeos habet, quibus & se cominus tueatur, & venatores eminus tanquam sagittis petat. Hanc ego famam, quæ veluti per manus tradita, inter Indos increbuit, minime veram esse arbitror; *sed* præ nimio terrore *fuisse homines hallucinatos*. nam in colore etiam decepti sunt, quum rubrum esse dixerint; quod videlicet, si quando eam in sole viderint, talem, ac similem prope soli colorem, præ se ferre visa sit. Aut id *fortassis*

ex celeritate accidit. ut enim nullum omnino suscipiat cursum, ob miram tamen, dum se huc illuc convertit, agilitatem, propius utique eam intueri sine periculo non licet. Equi-

ἀνθρώπων) Rectius ἀνθρώπων, vel ἀνθρωποι. S.

περιλαβόντες) Atticorum more participium pro verbo finito περιλαβόντων: si quando venatores latissima indagine campos ingentes vel montem circumdederunt, tum accurate orbem illum venatorium servant, & sensim arctius coeuntes, quicquid intra retia fuerit, quandoque etiam alces capere solent. K.

Μαρτιόρα) In Ctesiae eclogis scribitur μαρτιόρα p. 13. itidem apud Ælianum l. 4. c. 21. apud Aristotelem vero hist. anim. l. 2. c. 1. μαρτιόρας, per ρ & ω: quæ scriptura extat etiam apud Plin. l. 8. c. 21. & 30. Apud eundem Ctesiam & Aristotelem non ἀνδροφάγον invenies, sed latius ἀνδροποφάγον. sic enim ille: μαρτιόρα δὲ Ἑκκασί ἀνδροποφάγον. S.

maxilla) utraque mandibula triplex &c. S.

ἰσῶ) Rectius ἰσῶ. Sic enim Aristotel. loc. cit. τῷ τ' ἴσῳ ἰσαμφοτέρῃ φασὶ τρισόχους τὰς ὀδόντας. & Ælian. ὀδόντας τρισόχους μὴ ἰσαμφοτέρῃ οἱ αἰὼ αὐτῶν, τρισόχους δὲ οἱ κάτω. S.

ἰγγύθι) Pro ἰγγύθι ἰσαμύγεσθαι malit fortasse quispiam ἰγγύθι ἀμύγεσθαι, vel etiam finite ἀμύγεσθαι. nam ἰσαμύγεσθαι non reperitur apud lexicographos, nec magnopere huc illa præpositio facit. S.

οἱ μὴ) Post οἱ inferenda καὶ, & distinguendum post θείω. Videtur sane coniunctio illa καὶ ad sequentia post οἱ perperam a librariis translata: quum aptum ibi locum non habeat. S.

Leg. ἢ, οἱ μὴ θείω. Mens autoris est: unius, rubri scilicet, coloris esse Tigrim Indi falso iudicarunt: vel quod eam in sole viderint, vel quod præ celeritate cursus verum eius colorem deprehendere non potuerint, aut quamvis non currat Tigris, tanta tamen est agilitas huius animalis in versando huc illuc corpore, ut ne sic quidem eius notari color possit, præsertim si eminus aspiciatur. K.

dem existimo, si quis vel Africae vel Indiae aut Arabiae extremos fines peragret, ut cognoscat *numquid sint illis in locis* quocumque sunt apud Graecos animalium *forma*, primum multas non inventurum: deinde, *quae sunt eiusdem generis*, feras alia longe esse specie ei visum iri. neque enim hominestantum ex caeli terraeque varietate *differsam* obtinent formam, sed idem & reliquis accidit animantibus. Nam quum Libycae aspidēs eodem sint quo Aegyptiacae colore, in Aethiopia haud minus quam homines nigras terra alit. Quocirca neque ad assentiendum proclivior quisquam esse debet, neque se omnino incredulum ad ea quae sint rariora praebere. Volucres ego serpentes nusquam spectavi: ut reperiri tamen credam, eo *maxime* adducor, quod homo Phryx scorpionum in locustarum modum pinnatum in Ioniam attulit.

CAP. XXII. Sunt Tanagrae iuxta Liberi Patris, *delubra tria*; Themidis unum, alterum Veneris delubrum, Apollinis tertium. In hoc eodem Diana & Latona *coluntur*. Quod vero ad Mercurii templum duo attinet, quorum alterum Criophori, (*id est Arietem portantis*) Promachi (*hoc est Propugnatoris*) alterum nuncupant: superioris quidem cognominis eam esse causam dicunt, quod pestilentiam Mercurius averterit, circumlato in murorum ambitum ariete: ob eamque rem Mercurium *Tanagrais* Calamis fecit, arietem humeris portantem. Qui sane puberibus ceteris forma praestare iudicatus fuerit, is festo Mercurii die agnum humeris portans muros circumambulavit. Propugnatorem vero Mercurium *idcirco* vocari aiunt, quod invadentibus aliquando classe ex Euboea Tanagrae agrum Eretrienſibus, ephebos in pugnam eduxerit; & ipse etiam, velut ephebus, strigili armatus, praeter ceteris Euboenſes in fugam verterit. In Promachi, portulacae arboris, (*quae est Graecis andracchne*) quod sub ea planta educatum Mercurium prodidere, reliquiae dedicatae sunt. Non procul theatrum, &

Λιβύης τις ἢ τῆς Ἰνδῶν ἢ Ἀράβων γῆς ἐπέρχοιτο τὰ ἔσχατα, ἐθέλων θηρία ὅποσα παρ' Ἑλλισιν ἐξευρεῖν, τὰ μὲν οὐδὲ ἀρχὴν αὐτὸν εὐρήσειν, τὰ δὲ οὐ κατὰ ταυτὰ ἔχειν Φανεῖσθαί οἱ. Οὐ γὰρ δὴ ἀνθρώπος μόνον ὁμοῦ τῶ αἰέρι καὶ τῇ γῆ διαφόροις οὔσι διάφορον κτᾶται καὶ τὸ εἶδος· ἀλλὰ καὶ τὰ λοιπὰ τὸ αὐτὸ ἀν' πάσχοι τοῦτο. Ἐπεὶ καὶ τὰ θηρία αἱ ἀσπίδες τοῦτο μὲν ἔχουσιν αἱ Λίβυσσαι παρὰ τὰς Αἰγυπτίας τὴν χροῶν· τοῦτο δ' ἐν Αἰθιοπία μελαίνας τὰς ἀσπίδας οὐ μείων ἢ καὶ τοὺς ἀνθρώπους ἢ γῆ τρέφει. Οὕτω χρὴ πάντα τινα μίτε ἐπίδρομον τὴν γνώμην, μίτε ἀπίστω ἔχειν ἐς τὰ σπανιώτερα. Ἐπεὶ τοι καὶ ἐγὼ πτέρωτους ὄφεις οὐ θεασάμενος πείθομαι, διότι ἀνὴρ Φρυξ ἤγαγεν ἐς Ἰωνίαν σκορπίον ταῖς ἀκρίσιν ὁμοιότατα πτερὰ ἔχοντα.

Ἐν Τανάγρα δὲ παρὰ τὸ ἱερόν τοῦ Διονύσου, Θέμιδος ἔστιν, ὁ δὲ Ἀφροδίτης, καὶ ὁ τρίτος τῶν ναῶν Ἀπόλλωνος, ὁμοῦ δὲ αὐτῶ καὶ Ἄρτεμις τε καὶ Λητώ. Ἐς δὲ τοῦ Ἑρμοῦ τὰ ἱερά τοῦ τε Κριοφόρου καὶ ἐν Πρόμαχον καλοῦσι, τοῦ μὲν ἐς τὴν ἐπίκλησιν λέγουσιν, ὡς ὁ Ἑρμῆς σφίσι ἀποτρέψαι γόσον λοιμώδη περὶ τὸ τεῖχος κριὸν περιενευκῶν, καὶ ἐπὶ τούτῳ Κάλამις ἐποίησεν ἄγαλμα Ἑρμοῦ φέροντα κριὸν ἐπὶ τῶν ὤμων. ὃς δ' ἀν εἶναι τῶν ἐφήβων προκριθῆ τὸ εἶδος κάλλιστος, οὗτος ἐν τοῦ Ἑρμοῦ τῇ ἑορτῇ παρήσιν ἐν κύκλῳ τοῦ τεῖχους ἔχων ἄρνα ἐπὶ τῶν ὤμων. Τὸν δὲ Ἑρμῆν λέγουσι τὸν Πρόμαχον Ἑρετρίων ἐν ναυσὶν ἐξ Εὐβοίας ἐς τὴν Ταναγραίαν σχόντων τοὺς τε ἐφήβους ἐξαγαγεῖν ἐπὶ τὴν μάχην, καὶ αὐτὸν ἄτε ἐφιβον, σλεγγίδι ἀμυνόμενον μάλις ἐργάσασθαι τῶν Εὐβοέων τροπὴν. Κεῖται δὲ ἐν τοῦ Προμάχου τῶ ἱερῷ τῆς τε Ἀνδράχου τὸ ὑπόλοιπον. τραφῆναι δὲ ὑπὸ τῶν δένδρων τὸν Ἑρμῆν τούτων νομίζουσιν. Οὐ πόρρω δὲ θεατρὸν τε, καὶ πρὸς αὐτῷ σοὰ πεποιήται. Εὐ δὲ μοι porticum erexerunt. In eo sane Tanagrazi

παρήσει) Omnino legendum παρήσει. S. τῶν Εὐβοέων) Leg. τῶν pro τῶν, ut referatur ad τροπὴν, quae vero ibidem ἀνδραχίος dicitur, aliis est ἀνδραχίος, quasi ἀνδραχίεος: legiturque etiam ἀνδραχίη. Sed ἀνδραχίη memio iteratur infra cap. 28. S.

Ταναγραῖδι νομίσαι τὰ ἐς τοὺς θεοὺς μάλις αδοκοῦσιν Ἑλλήνων, χωρὶς μὲν τὸ οἰκίας σφίσι, χωρὶς δὲ τὰ ἱερά ὑπὲρ αὐτῆς, ἐν καθαρῷ τέ ἐσι καὶ ἐκτὸς ἀνθρώπων. Κορίννης δὲ ἡ μόνη δὴ ἐν Τανάγρα ἄσματα ἐποίησε, ταύτης ἐσι μὲν μνήμα ἐν περιφανεῖ τῆς πόλεως· ἐσι δὲ ἐν τῷ γυμνασίῳ γραφῆ, ταινία τὴν κεφαλὴν ἢ Κόρινα ἀναδουμένη τῆς νίκης εἵνεκα, ἢ Πίνδαρον ἄσματι ἐνίκησεν ἐν Θήβαις. Φαίνεται δὲ μοι νικῆσαι τῆς διαλέκτου τε εἵνεκα, ὅτι ἦδεν οὐ τῇ Φωνῇ τῇ Δωρίδι ὡς περ ὁ Πίνδαρος, ἀλλὰ ὅποια συνήσειν ἔμελλον Αἰολεῖς· καὶ ὅτι ἦν γυναικῶν τότε ἦδη καλλίση τὸ εἶδος, εἴ τις ἐτι εἰκόνι δεῖ τεκμαίρεσθαι. Ἐσι δὲ καὶ γένη δύο ἐνταῦθα αἰλεκτρούων, οἵ τε μάχιμοι, καὶ οἱ κόσσυφοι καλούμενοι. τούτων τῶν κοσσύφων μέγεθος μὲν κατὰ τοὺς Λυδοὺς ἐσιν ὄρνιθας, χροῖα δὲ ἐμφερῆς κόρακι. καλλαια δὲ καὶ ὁ λόφος κατὰ ἀνεμώνην μάλις α. λευκά δὲ σημεῖα οὐ μεγάλα ἐπὶ τε ἄκρω τῷ ῥάμφει, καὶ ἐπὶ ἄκρας ἔχουσι τὰς οὐράς. οὗτοι μὲν τοι τοῦτο παρέχονται τὸ εἶδος. Τῆς δὲ Βοιωτίας τὰ ἐν ἀρισερᾷ τοῦ Εὐρίπου Μεσάβιον ὄρος καλούμενον, καὶ ὑπ' αὐτῷ Βοιωτῶν ἐπὶ θαλάσσης πόλις ἐσιν Ἀνθηδῶν. γενέσθαι δὲ τῇ πόλει τὸ ὄνομα οἱ μὲν ἀπὸ Ἀνθηδόνης νύμφης, οἱ δὲ Ἀνθάνα δυναστεῦσαι λέγουσιν ἐνταῦθα, Ποσειδῶνός τε παῖδα καὶ Ἀλκυόνης τῆς Ἀτλαντος. Ἀνθηδονίοις δὲ μάλις α που κατὰ μέσον τῆς πόλεως / Καβερίων ἱερὸν, καὶ ἄλλος περὶ αὐτὸ ἐσι πλησίον Δίμητρος καὶ τῆς παιδὸς ναὸς, καὶ

præcipuam quandam præ cunctis Græcis religionis rationem mihi habuisse videntur, quod seorsum a profanis ædibus deorum templa ædificanda curant; in pura scilicet area, & ab hominum negotiationibus seiuncta. Corinnæ quidem, quæ sola apud Tanagros cantica fecit, in celebri urbis loco est monumentum: in gymnasio ipsa picta est, tænia redimita: victoriæ illud insigne, quod Thebis carmine Pindarum vicerit. vicisse eam arbitror linguæ causa. neque enim Dorica, uti Pindarus, cecinit; sed ea quam essent facile Æolenses percepturi. Quod autem fuerit ea sui temporis fœminarum formosissima, non est difficile ex ipsius imagine coniecere. Sunt Tanagræ gallinaceorum genera duo, pugnaces, & qui Merulæ dicuntur. hi eadem sunt qua Lydorum aves magnitudine, colore corvo similes, palæaria & crista ad phenii similitudinem: notas habent candidas in rostri & caudæ extrema parte, non utique magnas. Hæc propemodum eorum forma est. In ea Bœotiarum parte quæ ad lævam Euripo est, Messapius mons se attollit. Infra eum est maritima Bœotiorum urbs Anthedon. Nomen ei contigisse tradunt vel ab Anthedone Nympha, vel ab Anthane Neptuni filio, ex Alcione Atlantis filia; quod is huius loci dominatu fuerit aliquando potitus. Est apud Anthedonios medio maxime urbis loco Cabirorum templum: & ab eo proxime abest sacer Cereri lucus, cum Proserpinæ æde. Signum deæ e

τὸ οἰκίας) Legendum videtur τὰ οἰκία, vel αἱ οἰκία; itidemque mox ὑπὲρ αὐτῶν, vel αὐ' αὐτῶν. S.

Locum hunc corruptum ita constituerem: χωρὶς μὲν οἰκία σφίσι, χωρὶς δὲ τὰ ἱερά, ὡς αὐτοῖς ἐν καθαρῷ τέ ἐσι καὶ ἐκτὸς ἀνθρώπων. Eodem prætextu usus Licinius iussit Christianos habere suas ecclesias extra portas ἐν καθαρῷ τῷ πεδίῳ. Euseb. in vita Constantini c. 1. K.

Κόρινα) Vid. Alian. Hist. Var. l. 13. c. 25. & ibi notata. K.

Quod autem) Deinde etiam illi victoriam in eo certamine adiudicatam arbitror, quoniam omnibus eius temporis mulieribus forma elegantia præstitit, si qua ex imagine petenda est coniectura. S.

τὸ εἶδος) Leg. τῶν τότε ἦδη καλλίση τὸ εἶδος, quia illa mulieres sui temporis pulchritudine formæ superabat. K. μάχιμοι) Ibidem dicuntur ἀθληταί, vel πλεκτηταί. prius extat apud Suidam in ἀλεκτρούων; posterior apud Diogenem Laert. in vita Diogen. ubi ait, Diogenem pugnacem gallum dedicasse Æsculapio propterea, ut qui in templo prociderent in faciem, ab illo accurrente male exciperentur. Aliud exemplum de huiusmodi gallo gallinaceo Æsculapio consecrato extat apud Suidam loco citato. K.

ad phenii) ad anemones similitudinem. Est vero anemone herba, flore alia phœniceo, alia purpureo: ex eo dicta quod eius flos se nunquam nisi vento spirante aperiat, ut fufius docet Plinius l. 22. c. 23. & Dioscorid. l. 2. c. 67. Phœnii nomen apud Plinium legitur eodem in loco; sed vereor ne mendose pro φόνιον, (a cruento scilicet colore) vel ἡμίμοι, ut est apud Dioscoridem. Habet autem ἡμίμοι poeticam initii ecstasin, ut ἡμιόεις & similia. μηκάτιον etiam vocant nonnulli, quoniam ad papaveris genera proxime accedit.

ταῖς ὑρᾶς) Legendum procul dubio τῆς ὑρᾶς. S. ἐπὶ pro ἐν semper ab Atticis iungitur huic casui; ideoque nihil hic mutandum. K.

Μεσάβιον) Scribe Μεσάβιον, ex Stephano, & Strab. 467. a Messapo scilicet, qui profectus in Iapygiam, Messariæ regioni nomen dedit. S.

Ἀνθάνα) Rectius forsân Ἀνθάν, ex Corinth. c. 30. præsertim quum apud Strabonem quoque Ἀνθης nominetur, nec non apud Stephanum in Ἀνθάνη. Vel Ἀνθάν & Ἀνθης sic erunt ut Δυμῶν & Δύμας. S.

candido marmore. Liberi vero Patris templum cum simulacro fecerunt ante urbis moenia, qua ad agrum interioriorem iter est. Sunt eo in loco Iphimedæ & Aloei filiorum sepulcra. fuisse ab Apolline interemptos in Naxo, quæ supra Paron est, Pindaro cum Homero convenit: sed eorum sunt Anthedone monumenta. Est præterea ad mare locus, quem Glauco saltum nuncupant. Piscatorem fuisse Glauco, & repente herba quadam gustata inter maris deos receptum, & futura etiamnum prædicere, quum alii credere, tum præcipue naviculatores multa quotannis de eius divinatione memorant. quæ quum ab Anthedoniis Pindarus & Æschylus accepissent, illi quidem curæ non fuit multa de Glauco versibus suis mandare, quum Æschylus totius fabulæ argumentum a Glauco deduxisset.

CAP.
XXIII.

Apud Thebanos ad Proetidem portam, est quod Iolai vocatur gymnasium: & item stadium, quale in Olympia, & in Lauriis, terræ scilicet agger. Ostenditur etiam eo in loco Iolai heroicum monumentum. E vita vero illum in Sardinia excessisse, simulque ex Atheniensibus & Thespiensibus, qui cum eo illuc transmiserant, ipsi etiam Thebani confitentur. Stadium transgressis, ad dexteram est Hippodromus, & in eo Pindari monumentum. Pindarum, quum esset adhuc adolescentulus, Thespias proficiscentem, per æstatem meridiano calore fessum somnus arctior complexus est. Advolarunt apes, quo paululum de via diverterat, & ad eius labia mel adleverunt. Hoc fuit carmina pangendi Pindaro initium. Quum vero iam

ἄγαλμα λίθου λευκοῦ. Διονύσου τε ἱερὸν πεποιήται καὶ ἄγαλμα πρὸ τῆς πόλεως κατὰ τὸ ἐς τὴν ἠπειρον. Ἐνταῦθα εἰσι μὲν τάφοι τῶν Ἰφimedείας καὶ Ἀλωέως παίδων. γενέσθαι δὲ σφισι τοῦ βίου τὴν τελευταίην ὑπὸ Ἀπόλλωνος κατὰ τὰ αὐτὰ Ὅμηρος πεποιήκασιν καὶ Πίνδαρος, ὡς ἐπιλάβοι τὸ χρεῶν αὐτοῦς ἐν Νάξῳ τῇ ὑπὲρ Πάρου κειμένη. Τούτων τε δὴ ἐστὶ τῇ Ἀνθηδόνι μνήματα, καὶ ἐπὶ τῇ θαλάσῃ καλούμενον Γλαύκου πήδημα. εἶναι δὲ αὐτὸν ἀλιέα, καὶ ἐπεὶ τῆς πύας ἔφαγε, δαίμονα ἐν θαλάσῃ γενέσθαι, καὶ ἀνθρώποις τὰ ἐσόμενα ἐς τὸδε προλέγειν, οἳ τε ἄλλοι πρὸς ἠγνῆται, καὶ οἳ τὴν θάλασσαν πλέοντες, πλείστα ἀνθρώπων ἐς τὴν Γλαύκου μαντικὴν κατὰ ἔτος ἕκαστον λέγουσι. Πινδάρῳ δὲ καὶ Αἰσχύλῳ πυνθανομένοις παρὰ Ἀνθηδονίων, τῷ μὲν οὐκ ἐπὶ πολὺ ἐπηλθεν ἄσαι τὰ ἐς Γλαῦκον· Αἰσχύλῳ δὲ καὶ ἐς ποίησιν δράματος ἐξήρκεσε.

Θηβαίοις δὲ πρὸ τῶν πυλῶν ἐστὶ τῶν Προτιδῶν καὶ τὸ Ἰολαίου καλούμενον γυμνάσιον, καὶ σταδίου κατὰ ταυτὰ τῷ τε ἐν Ὀλυμπίᾳ καὶ τῷ ἐπὶ Λαυρίων γῆς χώμα. Ἐνταῦθα δέικνυται καὶ ἠρώων Ἰολαίου τελευτῆσαι δὲ ἐν Σαρδοί τῶν τε Ἰολαίων αὐτὸν, καὶ Ἀθηναίων καὶ Θεσπιέων τοὺς συνδιαβάντας, ὁμολογοῦσι καὶ αἱ Θηβαῖοι. Ἵπερβάντι δὲ τοῦ σταδίου τὰ ἐν δεξιᾷ, δρόμος ἵππων, καὶ ἐν αὐτῷ Πινδάρου μνήμα ἐστὶ. Πίνδαρον δὲ ἠλικίαν ὄντα νεανίσκον, καὶ ἰόντα ἐς Θεσπιάς ἕρους ὥρα καύματος περὶ μεσοῦσαν μάλιχα ἡμέραν, κόπος καὶ ὕπνος ἀπ' αὐτοῦ κατελάμβανεν. Ὁ μὲν δὴ ὡς εἶχε, κατακλίνεται βραχὺ ὑπὲρ τῆς ὁδοῦ. μέλισσαι δὲ αὐτῷ καθεύδοντι προσεπέτοντό τε καὶ ἐπλασσον πρὸς τὰ χεῖλη αὐτὸν

Ἀλωίως παίδων) Aloades dicuntur: de quibus Homerus Odyss. l. v. 304. K.

ἐπὶ πολὺ) noluit ille multus esse in celebranda Glauco fabula. De Glauco vaticiniis Apollon. l. i. Argon.

Νερίως Σείσιω πολυφρέδμων ὑποφύτης.

ubi videatur Scholiastes Græcus. K.

ἐπὶ Λαυρίων) Post Ὀλυμπία pone distinctionem commaticam, & sequentia sic lege, καὶ τῷ Ἐπιλαυρίῳ: quod patet ex Corinth. c. 28. Lauriorum certe nulla fuit huc usque mentio. De Olympico autem stadio vid. Eliac. 2. cap. 20. S.

stadium) superata dextera brachii parte, est Hippodromus. S.

νεανίσκον) De infante Pindaro, & quum expositus esset ab apibus nutrito vide Ælian. Var. Hist. l. ii. c. 45. K. καύματος) Inserendum post hanc vocem videbitur ὄρος, vel simile: vel tollendum id ipsam substantivum. S.

αὐτὸν ἤδη ἀνὰ πᾶσαν τὴν Ἑλλάδα, ἐς πλέον δόξης ἤρεν ἡ Πυθία ἀνειποῦσα Δελφοῖς ὁπόσων ἀπέρχοντο τῷ Ἀπόλλωνι, μοῖραν καὶ Πινδάρῳ τὴν ἴσιν ἀπάντων νέμειν. Λέγεται δὲ καὶ ὄνειρατος ὄψιν αὐτῷ γενέσθαι προήκοντι ἐς γῆρας. ἐπισᾶσα ἡ Περσεφώνη οἱ καθεύδοντι οὐκ ἔφασκεν ὑμνηθῆναι μόνῃ θεῶν ὑπὸ Πινδάρου· ποιήσῃ μὲν τοι καὶ ἐς αὐτὴν ἄσμα Πίνδαρον ἐλθόντα ὡς αὐτὴν. Καὶ τὸν μὲν αὐτίκα τὸ χρεῶν ἐπιλαμβάνει, πρὶν ἐξήκειν ἡμέραν δεκάτην ἀπὸ τοῦ ὄνειρατος. ἦν δὲ ἐν Θήβαις γυνὴ πρεσβύτις γένους εἵνεκα προσήκουσα Πινδάρῳ, καὶ τὰ πολλὰ μεμελετικυῖα ἄδειν τῶν ᾠμάτων. Ταύτῃ Πίνδαρος ἐνύπνιον τῇ πρεσβύτιδι ἐπισᾶς, ὕμνον ἤσεν ἐς Περσεφώνην. ἡ δὲ αὐτίκα ὡς ἀπέλιπεν αὐτὴν ὁ ὕπνος, ἔγραψε ταῦτα, ὅποσα τοῦ ὄνειρατος ἤκουσεν ἄδοντος. Ἐν τούτῳ τῷ ᾠματι ἄλλαι τε ἐς τὸν Ἄδην εἰσὶν ἐπικλήσεις, καὶ ὁ χρυσήνιος· δῆλα ὡς ἐπὶ τῆς Κόρης τῇ ἀρπαγῇ. Ἐντεῦθεν ἐς Ἀκραίφνιον ἔστιν ὁδὸς τὰ πλείω πεδιάς. εἶναι δὲ ἐξ ἀρχῆς τε μοῖραν τῆς Θηβαίδος τὴν πόλιν Φασί, καὶ ὕπερον διαπεσόντας Θηβαίων ἐς αὐτὴν ἀνδρας ἔυρισκον, ἡνίκα Ἀλέξανδρος ἐποίησε τὰς Θήβας ἀναστάτους. ὑπὸ δὲ ἀσθενείας καὶ γήρωσ' οὐδὲ ἐς τὴν Ἀττικὴν ἀποσωθῆναι δυνηθέντες ἐνταῦθα ᾤκησαν. Κεῖται μὲν τὸ πόλισμα ἐν ὄρει τῷ Πτώῳ. Θεᾶς δὲ ἄξια ἐνταῦθα, Διονύσου ναὸς ἐστὶ καὶ ἄγαλμα. Προελθόντι δὲ ἀπὸ τῆς πόλεως ἐν δεξιᾷ· πέντε πού καὶ δέκα σταδίου, τοῦ Ἀπόλλωνός ἐστι τοῦ Πτώου τὸ ἱερόν. εἶναι δὲ Ἀθάμαντος καὶ Θεμισσοῦς παῖδα τὸν Πτώων, ἀφ' οὗ τῷ τε Ἀπόλλωνι ἐπικλήσεις καὶ τῷ ὄρει τὸ ὄνομα ἐγένετο· ὡς Ἄσιος ἐν τοῖς ἔπεσιν εἶρηκε. Πρὸ δὲ τῆς Ἀλεξάνδρου καὶ Μακεδόνων ἐπιστρατείας καὶ ὀλέθρου τοῦ Θηβαίων, μαντεῖον ἦν αὐτόθεν ἀψευδές. καὶ ποτε ἄνδρα Εὐρωπέα, ὄνομα δὲ οἱ εἶναι Μῦν, τοῦτον ἀποσαλέντα ὑπὸ Μαρδονίου τὸν Μῦν ἐπέρεσθαι τῇ Φωνῇ τῇ σφετέρᾳ· καὶ οἱ χρῆσαι τὸν θεὸν

late per totam Græciam magna esset famæ celebritate, ad summum gloriæ fastigium eundem evexit Pythiæ vox, qua Delphi iussi sunt, æquam omnium quæ Apollini deferrentur primitiarum partem Pindaro tribuere. Exactam iam ætate in somnis videre visus est adfistere Persephonen, & queri, unam se ex omnibus diis non fuisse ipsius carminibus exornatam: verum ubi ad eam venisset, suum etiam ipsi hymnum esse facturum. Paulo certe post, atque adeo ante decimum ab eo somnio dicta, vitæ muneribus est persuasus. Erat Thebis anus quædam Pindaro genere coniuncta, & in plerisque eius canticis decantandis valde exercitata. ei Pindarus se per quietem ostendens, hymnum in Persephonen cecinit. illa mox experrecta, conscripsit omnia, quæ cantantem Pindarum per visum, in quiete audierat. In eo sane cantico, inter alia Ditis cognomina, est Chrysenius, *ab aureis nempe habentis*; quod ad Proserpinæ raptum pertinere satis constat. A Pindari monumento ad Acræphnium itur, via magna ex parte plana. fuisse ab initio etiam urbem tradunt in Thebani agri parte: & compertum habeo confugisse illuc postea profugos e Thebanis homines, quo tempore Thebas Alexander evertit. illi enim *per corporis imbecillitate, & senectute*, quum ne in Atticam quidem recipere se potuissent, hoc loco confederunt. Sicutum est oppidum in Ptoō monte. Quæ spectentur illic digna, Liberi Patris ardes, & signum. Progressus stadia ferme xv ab urbe, ad dexteram Apollinis Ptoi templum videas. Athamantis & Themistūs filius fuit Ptous: ab eo Apollini cognomen, & monti nomen datum, sicuti Asius versibus prodidit. Ante excisas ab Alexandro Thebas, fuit eo in loco oraculum minime fallax. Venisse aliquando narrant Europensem hominem, Myn nomine, a Marдонιο missum, *consulendi causa*: ei roganti suæ linguæ verbis, respondisse De-

τὸ χρεῶν) De morte Pindari Valer. l. 9. c. 12. Suid. in voce Πίνδαρος: & qui Pindarum ediderunt. K.

Ἀκραίφνιον) Stephanus etiam hoc agnoscit apud Pausaniam: sed affert etiam Ἀκραίφνιον & Ἀκραίφνιον, sine ἡ.

(Ἀκραίφνιον legitur apud Strab. 472. apud Herodot. 320. apud Ptolem. vero Ἀκραίφνιον. S.

Μῦν) ex Herod. Vran. ex quo apparet, linguam hanc Barbaricam fuisse Caricam. K.

um non Græca, sed ipsum etiam Barbarica lingua. Superato iam Ptoomonte, est ad mare Bœotorum urbs Larymna: nomen inditum ferunt a Larymna Cyni filia. Eius natales altius repetam in exponendis Loctorum rebus. Cum Opunte olim cenfebatur Larymna: auctis deinde Thebanorum opibus, ukro se ad Bœotos adiunxerunt. Est illic Liberi Patris delubrum, & recto statu simulacrum. Lacus proximus est præalti gurgitis. Qui supra urbem sunt montes, *luculentam* præbent venatoribus aprorum copiam.

CAP.
XXIV.

Acræphnio recta ad lacum, cui Cephissis nomen, (Copaïdem alii nominant) pergentes, campi accipiunt Athamantii dicti. habitasse eo in loco Athamantem ferunt. Influit in lacum Cephissus amnis, a Lilæa Phocensium ortus; per quem Copas navibus iter. Sunt Copæ parvum oppidum, ad lacum sita: eius in recensenda classe mentionem fecit Homerus. Cereris ibi sunt, Liberi, & Sarapidis delubra. aiunt Bœoti ad eum lacum etiam alia quondam oppida, Athenas & Eleusinem, habitata, quæ per hybernos dies lacus eluvione fuerint deleta. Cephissidis pisces nihil ab aliorum lacuum piscibus præcipuum habent. Anguillæ certe ex eo lacu maximæ, & esu suavissimæ. Copis ad lævam stadia prope XII progressio sunt Holmones. Ab Holmonibus stadia VII distat Hyettus. Vici nunc sunt, uti ab initio semper fuerunt: & mea quidem opinione ad Orchomeniorum fines pertinent cum Athamantiis campis. De Hyetto vero homine Argivo quæ accepi, & Holmo Sisyphi filio, in Orchomeniorum historiam conferam. Holmonibus ne

ούχ ἑλληνίσαντα οὐδὲ αὐτὸν διαλέκτῳ τῇ βαρβαρικῇ. Ὑπερβαλόντων δὲ τὸ ὄρος τὸ Πτώων, ἔστιν ἐπὶ θαλάσσης Βοιωτῶν πόλις Λάρυμνα. γενέσθαι δὲ αὐτῇ τὸ ὄνομα Φασιῖν ἀπὸ Λαρύμνης τῆς Κυνοῦ. τοὺς δὲ ἀνωτέρω προγόνους δηλώσει μοι τὰ ἔχοντα ἐς Λοκροὺς τοῦ λόγου. καὶ συνετέλει δὲ ἐς Ὀποῦντα ἢ Λάρυμνα. τὸ ἀρχαῖον. Θηβαίων δὲ ἐπὶ μέγα ἰσχύος προελθόντων, τηλικαῦτα ἐκουσίως μετετάξαντο ἐς Βοιωτοὺς. Διονύσου δὲ ἐνταῦθα ναὸς καὶ ἄγαλμα ὄρθον πεποιήται. λίμνη δὲ σφισιν ἔστιν ἀγχιβαθῆς, καὶ τὰ ὄρη τὰ ὑπὲρ τὴν πόλιν ὑᾶν παρέχεται θήραν ἀγρίαν.

Ἐξ Ἀκραιφνίου δὲ ἰόντι ἐμβεῖαν ἐπὶ λίμνην τὴν Κηφισίδα, οἱ δὲ Κωπαῖδα ὀνομάζουσι τὴν αὐτὴν, πεδῖον καλούμενόν ἐστιν Ἀθαμάντιον. οἰκῆσαι δὲ Ἀθάμαντα ἐν αὐτῷ Φασιῖν. ἐς δὲ τὴν λίμνην ὁ τε ποταμὸς ὁ Κηφισσὸς ἐκδίδωσιν, ἀρχόμενος ἐκ Λιλαίας τῆς Φωκέων, καὶ διαπλεύσαντι ἐς Κώπας. κεῖνται δὲ αἱ Κῶπαι πόλισμα ἐπὶ τῇ λίμνῃ. τοῦτου δὲ καὶ Ὅμηρος ἐποίησατο ἐν καταλόγῳ μνήμην. Ἐνταῦθα Δήμητρος καὶ Διονύσου καὶ Σαράπιδός ἐστιν ἱερά. λέγουσι δὲ οἱ Βοιωτοὶ, καὶ πολίσματα ἄλλα πρὸς τῇ λίμνῃ ποτὲ καὶ Ἀθήνας καὶ Ἐλευσίνα οἰκεῖσθαι, καὶ ὡς ὥρα χειμῶνος ἐπικλύσασα ἠφάνισεν αὐτὰ ἡ λίμνη. οἱ μὲν δὲ ἰχθύς οἱ ἐν τῇ Κηφισίδι, οὐδέν τι διάφορον ἐς ἄλλους ἰχθύς τοὺς λιμναίους ἔχουσιν. αἱ δὲ ἐγγέλεις αὐτόθι καὶ μεγέθει μέγισται, καὶ ἐσθίειν εἰσὶν ἡδίσαι. Κωπῶν δὲ ἐν ἀριστερᾷ σαδείους προελθόντι ὡς δώδεκα, εἰσὶν Ὀλμωνες. Ὀλμωνῶν δὲ ἐπτὰ πρὸς σάδια Ἰηττος ἀφ᾽ ἑσθίει κῶμαι νῦν τε οὔσαι καὶ ἐνυὸς ἐξ ἀρχῆς· μίρας δὲ (ἐμοὶ δοκεῖν) τῆς Ὀρχομενίας εἰσὶ καὶ αὐταὶ, καὶ πεδῖον τὸ Ἀθαμάντιον. Καὶ ὅσα μὲν ἐς Ἰηττον ἀνδρα Ἀργεῖον καὶ Ὀλμων

τὸν Σισύφου λεγόμενα ἤκουον, προσέσαι καὶ αὐτὰ τῇ Ὀρχομενίᾳ συγγραφή. Θεᾶς

ἀγχιβαθῆς) lacus statim a prima ripa profundus, cuius profunditas incipit statim ab eius margine. K.

διαπλεύσαντι) Leg. διαπλευσάσει, potest qui traicere Copas. Mox locus Homeri est Iliad. 2. v. 502. K.

Κώπαι) Nisi ea quæ inter Κώπας & ἐνταῦθα sunt interiecta, parentheticis accipias, constructio non poterit consistere. S.

ἐγγέλεις) Aristophanes passim celebrat τὰς Κωπαῖδας inter ἄλλα alia, quibus forum Atticum instruebat Bœotia. K.

Ὀλμωνες) Ita & apud Stephanum legitur sine aspiratione. Amasus mavult Holmones: sicut videlicet ἄλλοις in pilæ seu mortarii significatione. Vid. cap. 34. S.

δὲ ἄξιον ἐν μὲν Ὀλυμῳσιν οὐδ' ἐπὶ βραχύτατον παρεῖχον οὐδέν. ἐν Ἰήττῳ δὲ ναός ἐστιν Ἡρακλέους, καὶ ἰάματα ἔυρασθαι παρ' αὐτοῦ τοῖς κάμνουσιν ἐστιν· ὄντος οὐχὶ ἀγάλματος σὺν τέχνῃ, λίθου δὲ ἀργοῦ κατὰ τὸ ἀρχαῖον. Ἰήττου δὲ σταδία ὡς εἴκοσιν ἀπέχουσι Κύρτωνες, τὸ δὲ ἀρχαῖον τῷ πολισμάτι Φασιν εἶναι Κυρτώνην. ὤκισαι δὲ ἐπὶ ὄρους ὑψηλοῦ, καὶ Ἀπόλλωνός ἐστιν ἐνταῦθα ναός τε καὶ ἄλσος. Ἀγάλματα δὲ ὄρθα Ἀπόλλωνος καὶ Ἀρτέμιδός ἐστιν. ἔστι δὲ αὐτοῖσι καὶ ὕδωρ ψυχρὸν ἐκ πέτρας ἀνερχόμενον, νυμφῶν δὲ ἱερὸν ἐπὶ τῇ πηγῇ, καὶ ἄλσος οὐ μέγα ἐστίν· ἡμερα δὲ ὁμοίως πάντα ἐν τῷ ἄλσει δένδρα. Ἐκ δὲ Κυρτώνων ὑπερβάλλοντι τὸ ὄρος, πόλισμά ἐστι Κορσεία. ὑπὸ δὲ αὐτῷ δένδρων ἄλσος οὐχ ἡμέρων, πρῖνοι τὸ πολὺ εἰσιν. Ἐρμοῦ δὲ ἀγαλμα οὐ μέγα ἐν ὑπαίθρῳ τοῦ ἄλσεως ἔθηκε. τοῦτο ἀπέχει Κορσείας ὅσον τε ἡμισυ σταδίου. Καταβάντων δὲ ἐς τὸ χθαμαλὸν, ποταμὸς Πλατάνιος καλούμενος ἐκδίδωσιν ἐς θάλασσαν. Ἐν δεξιᾷ δὲ τοῦ ποταμοῦ, Βοιωτῶν ἔσχατοι ταύτη πόλιςμα οἰκοῦσιν Ἀλας ἐπὶ θαλάσῃ ἢ τὴν Λοκρίδα ἡπειρον ἀπὸ τῆς Εὐβοίας διείργει.

Θηβαίους δὲ τῶν πυλῶν ἐστιν ἐγγύτατα τῶν Νηϊτέων Μενοικέως μνήμα τοῦ Κρέοντος. ἀπέκτεινε δὲ ἐκουσίως αὐτὸν κατὰ τὸ μάντευμα τὸ ἐκ Δελφῶν, ἡνίκα Πολυνείκης καὶ ὁ σὺν αὐτῷ στρατὸς ἀφίκοντο ἐξ Ἀργους. τοῦ δὲ Μενοικέως ἐπιπέφυκε ροιὰ τῷ μνήματι. τοῦ καρποῦ δὲ ὄντος πεπεῖρου, διαρρήξαντί σοι τὸ ἐκτὸς, λοιπὸν εὐρεῖν τὸ ἐνδὸν αἷματι ἐμφερές. αὕτη μὲν δὲ τεθιγλὸς δένδρον ἐστιν ἢ ροιὰ. ἀμπελον δὲ φῶναι μὲν οἱ Θηβαῖοι παρὰ σφίσι πρώτοις Φασιν ἀνθρώπων, ἀποφῆναι δὲ οὐδὲν ἔτι ἐς αὐτὴν ὑπόμνημα εἶχον. Τοῦ δὲ Μενοικέως οὐ πόρρω τάφου τοὺς παῖδας λέγουσιν Οἰδίποδος μονομαχίσαντας ἀποθανεῖν ὑπὸ ἀλλήλων. σημεῖον δὲ

minima quidem res ulla satis digna, quæ spectetur extat. Hyetti Herculis delubrum visitur; & ex eo morborum remedia expetuntur. Signum non est arte elaboratum, sed rudis prisco more lapis. Ab Hyetto absunt Cyrtones stadia circiter xx. Modico olim oppido prisicum fuisse nomen Cyrtonen dicunt. conditum est in summo monte; & Apollinis illic est templum, & lucus: Apollinis recto statu & Dianæ sunt signa. Frigida emanat e saxo aqua. Proximum fonti est Nympharum sacellum, & exiguus lucus, in quo omnes arbores consititiæ sunt. A Cyrtone monte iam superato, est oppidum Corsea: infra lucus sylvestrium arborum, ilicium magna ex parte. In aprica luci regione sub divo est Mercurii signum non omnino magnum. Abest a Corsea lucus stadii fere dimidium. Vbi in planitiem descensum fuerit, Platanius amnis illic in mare exit. Ad fluminis dexteram sunt Bæotorum extremi, eius nempe accolæ maris quod Locrorum continentem agrum ab Eubœa dividit: Halas oppidulum inhabitant.

Sed ut Thebas revertamur, ad Neitin portam est Menœcei Creontis filii monumentum; qui seipsum ultro occidit ex oraculo Delphici Apollinis, quo tempore Polynices cum Argivorum exercitu Thebas oppugnatum venit. Ad eius tumulum malus Punica enata est; cuius poma, quum maturuerint, rupto exteriori cortice, sanguinis nescio quid simile ostendunt. Hæc quidem arbor ad perpetuitatem repullulavit. At vitem etiam Thebanam quum apud se primum e terra prodisse dicant, eius tamen rei indicium, quod hoc tempore monstrant, nullum habent. Non longe a Menœcei sepulcro, Oedipi filios aiunt singulari certamine pugnantibus mutuis vulneribus concidisse. Pugnae eius docu-

CAP. XXV.

πολλοίμασι) Leg. πόλισμά τι, oppidulum aliquod. Paulo post legendum ἴσται τὸ ἄριστον ταῦτα. K.

Φασίν) Inferendum post Φασίν est ὄνομα cum Amalzo. S.

Κορσεία) Stephanus habet Κορσεία. Apud Suidam legitur Κορσεία πόλις Βοιωτίας. S.

Ἀλας) Aldina habet Ἀλας. sed recte Xylander Ἀλας ex Stephano reposuit. S.

Μενοικέως) Sofigenes Tragicus a Laio, Nicostatus a Sphinge occisum tradiderunt. Scholia Euripid. in Phoc.